HE laiksi avaruustoiminnasta ja YK:n rekisteröintisopimukseen liittymiseksi

Liikenne- ja viestintävaliokunta 16.11.2017

Marjaana Aarnikka, TEM

Maija Lönnqvist, TEM

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Hallituksen esitys eduskunnalle

- **avaruuteen lähetettyjen esineiden rekisteröinnistä tehdyn yleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta,**
- **laiksi avaruustoiminnasta ja**
- **laiksi löytötavaralain 2 §:n muuttamisesta**

Tausta

- **Aalto 1 –satelliitti lähetetty avaruuteen kesällä 2017**
  - ✓Suomesta avaruusvaltio
- **Muita, myös kaupallisia satelliitteja suunnitteilla**
- **YK:n avaruussopimukset sitovat Suomea:**
  - ✓valtion vastuu avaruustoiminnasta, toiminnan luvanvaraisuus, valvontavelvollisuus
- **Työ- ja elinkeinoministeriö asetti tammikuussa 2016 työryhmän valmistelemaan kansallista avaruuslainsäädäntöä**
  - ✓hallituksen esitys, täydentävä TEM-asetus, lupa- ja rekisteröintiprosessit

Tavoitteet

Ennustettava ja oikeudellisesti selkeä toimintaympäristö

- **sujuva lupaprosessi**
- **yhdenmukaiset velvoitteet toiminnan harjoittajille**
- **YK:n avaruussopimusten määräysten noudattaminen kansallisesti**
- **joustava, mahdollistava lainsäädäntö**

✓kasvu ja kilpailukyky, uudet toimijat ja investoinnit

Avaruustoiminta ja avaruusesine

Avaruustoiminta

- avaruusesineen lähettäminen avaruuteen,
- avaruusesineen operointi ja muu määräysvalta avaruusesineeseen avaruudessa
- avaruusesineen palauttaminen ja palautuminen maahan.

Avaruusesineitä

- satelliitit, luotaimet ja kantoraketit

Soveltamisala

- Suomessa harjoitettu avaruustoiminta
- Suomeen rekisteröidyssä aluksessa (laiva, lentokone) harjoitettu avaruustoiminta
- Suomen kansalaisen ja suomalaisen oikeushenkilön harjoittama avaruustoiminta

✓Puolustusvoimien avaruustoiminta rajattu lupa-, tiedonanto-, valvonta- ja vakuutusvelvoitteiden ulkopuolelle

✓ilmailualan säännöksiä sovelletaan Suomen ilmatilassa olevaan avaruusesineeseen

Avaruustoiminnan luvanvaraisuus

- **Työ- ja elinkeinoministeriö on lupaviranomainen**
- **Lupa on haettava etukäteen**
- **Luvan myöntämisen edellytykset**
  - ✓tekniset ja taloudelliset edellytykset
  - ✓toiminnan turvallisuus (vahinkoriskit, avaruusromu, haitta ympäristölle)
  - ✓Suomen ulkopoliittisten intressien ja kansainvälisten velvoitteiden mukaisuus
  - ✓ITU- ja vientiluvat

Toiminnanharjoittajan velvollisuudet

- **Avaruusesineiden rekisteröinti**
- **Toiminnan turvallisuuden varmistaminen**
- **Kestävä avaruustoiminta ja avaruusromun välttäminen**
- **Tiedonantovelvollisuus**
- **Toiminnan siirtämisen luvanvaraisuus**
- **Vakuutus**

Avaruusesineiden rekisteröinti

- **Rekisteröintisopimus yksi keskeinen YK:n avaruussopimus, johon liittyminen ajankohtaista, kun Suomella omia satelliitteja**
- **Avaruusesineet rekisteröitävä**
  - Kansalliseen rekisteriin
  - YK:n ylläpitämään rekisteriin
- **Työ- ja elinkeinoministeriö on rekisteriviranomainen**
- **Avaruusesineen perustiedot kirjataan rekisteriin**
- **Toiminnanharjoittaja, tehtävä, kiertorata- ja laukaisutiedot**

Vastuu

- **Suomi on YK:n vastuusopimuksen osapuoli**
- **Vastuusopimuksen mukaan valtio vastaa lähettämiensä avaruusesineiden aiheuttamista vahingoista**
  - ✓maassa ja ilmassa syntyneet vahingot: objektiivinen vastuu
  - ✓avaruudessa syntyneet vahingot: tuottamusvastuu
- **Kattaa myös yksityisten avaruusesineiden aiheuttamat vahingot**
- **Valtiolla takautumisoikeus maksamistaan korvauksista**
  - ✓enimmäismäärä 60 miljoonaa euroa/maassa syntyneet vahingot
- **Toiminnanharjoittajan otettava vahinkojen varalta vakuutus**
- **TEM voi poiketa vakuutusvelvoitteesta, jos**
  - ✓laukaisuntarjoajan vakuutus kattaa myös toiminnanharjoittajan vastuun
  - ✓riski vahingoista TEM:n hyväksyttävissä

Valvonta

- **Vuosiraportointi**
- **Tiedonsaantioikeus toiminnanharjoittajalta ja muilta viranomaisilta**
- **TEM:n tarkastusoikeus**
- **Luvan muuttaminen ja peruuttaminen**
- **Avaruustoimintarikkomus**

Marjaana.Aarnikka@tem.fi
Maija.Lonnqvist@tem.fi